

LEOPOLDOV

2/2015

Dej
zeme

22.4.

4. mesto

ZNAM PIS NEBETSTVO

ODPAD !

Recykluj

všetky

skupenstvé

SEPARUJTE
STAVEBNÝ
ODPAD !!!!!

SEPARUJTE SKLO !!!

SEPARUJTE SKLO BUDE KRAJŠIE SLOVENSKO !!!

Recyklácia

DNES aj o iniciative detí...

Milí spoluobčania, rada by som Vás opäť prostredníctvom mestského časopisu informovala o jednom z väčších projektov, ktoré sme si zaumienili zrealizovať. Súvisí s jednou z priorít, ktoré som pred voľbami pokladala za dôležité riešiť, a to je vytvorenie lepších možností na rozvoj plánovanej individuálnej výstavby, ale aj výstavby nájomných bytov, keďže mesto eviduje veľa uchádzačov o prideleniu bytu, ktorým, žiaľ, zatiaľ nevyhovelo.

Katastrálne územie mesta Leopoldov patrí svojou rozlohou medzi najmenšie a preto zároveň patrí medzi mestá s najväčšou hustotou obyvateľov. Preto mesto musí na individuálnu bytovú výstavbu alebo výstavbu nájomných bytov hľadať riešenia, kto-

Primátorka o domoch, bytoch a komasácii

ré sú vyhovujúce v rámci územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) a spĺňajú zároveň i predstavy obyvateľov. Vzhľadom na zamietavý postoj ÚPD k stavbám rodinných domov v záhradách a na druhej strane na veľký záujem o výstavbu rodinných domov, rozhodli sme sa pristúpiť k územnému riešeniu jednej z ucelených lokalít v Leopoldove pre možnosti individuálnej bytovej výstavby. Ako prvú lokalitu sme zvolili lokalitu za zberným dvorom medzi Piešťanskou cestou, Hurbanovou ulicou a miestnou komunikáciou vedúcou popri trati od kina Osveta k železničnej stanici. V ÚPD mesta je v tejto lokalite spracovaná nová cestná sieť s napojením sa na existujúcu sieť ciest. V lokalite sa nám ponúka v najbližších rokoch vytvoriť takmer 60 stavebných pozemkov.

Komasácia – v takomto prípade jediný možný spôsob vytvorenia akéhosi stavebného obvodu – predstavuje úradne zdĺhavý proces. Jeho výsledkom bude zhodnotenie pozemkov vlastníkov v danej lokalite a možnosť ich odpredať v hodnote stavebných pozemkov. Kým však k takémuto kroku dôjde, čaká nás ešte množstvo spoločných či individuálnych stretnutí s vlastníkami parciel v tejto lokalite, vymedzenie záujmového územia, stanovenie podmienok a technických parametrov cestných sietí a rôznych iných úloh. Dôležitou informáciou je tá, že hoci mesto zabezpečuje komasáciu z vlastných zdrojov, vytvorené stavebné pozemky budú vlastníctvom prvotných vlastníkov súčasných parciel. Nejde teda o nejaké vyvlastňovanie či skupovanie pozemkov mestom. Práve naopak, ide o vôľu mesta poskytnúť obyvateľom spôsob a možnosť, ako získať pozemok na stavbu rodinných domov s plnohodnotným pripojením sa k inžinierskym sieťam.

Veríme, že tento krok sa potom čoskoro prejaví i na záujme Leopoldovčanov zostať žiť v našom meste. Ak komasácia, ktorú v širšom regióne úspešne absolvovalo viacero obcí, naplní to, čo od nej očakávame my, vlastníci pozemkov aj obyvatelia, chceli by sme v podobnom projekte pokračovať v ďalších podobných lokalitách, ktoré sú zaujímavé pre výstavbu rodinných domov, ale aj nájomných bytov. Ide napríklad o Rázusovu ulicu lebo o lokalitu Tehelňa oproti Novopoldu. V oblasti výstavby nájomných bytov pripravujeme majetkovo-právne rokovania s vlastníkami pozemkov, ktoré by boli vhodné na výstavbu nájomných bytov. Túto otázku vrátane prípravy projektovej dokumentácie a žiadosti o príspevok zo štátneho fondu rozvoja bývania plánujeme vyriešiť do konca kalendárneho roka, aby bolo možné riešiť výstavbu zo štátneho rozpočtu.

V ostatných týždňoch sme začali intenzívnejšie pracovať aj na vylepšení možností technického zázemia športového a spoločenského života v meste. O tom si Vás však dovoľím bližšie informovať v ďalšom čísle časopisu.

Terézia Kavuliaková, primátorka mesta

Iný pohľad na leopoldovskú vzburu - o čom sa možno len hovorilo

Vzbura pred 25 rokov bola len začiatkom krutostí

Prednedávnom sme si pripomenuli výročie novembrových udalostí. Nepriniesli so sebou len pozitíva občianskej spoločnosti a demokracie, ale aj mnohé negatíva. Na zmenu spoločenských systémov citlivo reagovalo aj dovtedy tabuizované väzenstvo. V roku 1990 bolo vo výkone trestu v leopoldovskej väznici zhruba tisícdvesto väzňov. Z nich viac ako polovica bola odsúdená za závažné trestné činy – vraždy, majetkové a násilné trestné činy. Udalosti v spoločnosti vnímali aj oni veľmi intenzívne – a výsledkom bola vzbura. Leopoldovské udalosti pred 25 rokov s napätím sledovalo celé Slovensko. Vzburu s rozsiahlymi následkami napokon po otáľaní ukončil radikálny zásah až 27. marca 1990. Štvrtstoročie je dostatočne dlhý čas na to, ako sa na udalosti pozrieť aj z iného uhla či z nadvhľadu a ako sa dajú možno aj jasnejšie hodnotiť situácie, o ktorých sa vtedy nahlas nehovorilo. Aj o tom sme sa s odstupom štvrtstoročia pohovárali s vtedajším počutcom riaditeľa Ústavu Zboru nápravnej výchovy (ZNV) v Leopoldove Milanom Gavorníkom?

Ani dnes o týchto udalostiach nehovorí rád. Býval vtedy ešte v Bratislave, v Leopoldove rekonštruoval dom a do útvaru každý deň dochádzal z hlavného mesta. Svoje spomínanie na vzburu začal pri období novembrovej revolúcie. Odsúdení tieto udalosti veľmi intenzívne vnímali a aj mnohí tí, čo boli odsúdení za majetkové a násilné trestné činy, si svoje väzenie spájali s režimom a jeho pádom. A tak sa na avizovanú amnestiu nového prezidenta republiky Václava Havla tešili všetci. Navyše, mnohí z odsúdených vnímali príslušníkov ZNV ako zločku, ktorá zastupuje represívny režim. A tak neraz príslušníci ZNV u nich strácali autoritu, jednoducho sa ich prestávali báť. Aj to stálo na začiatku mnohých problémov. Skandovanie hesiel *Havel na hrad, Dubček na Hrad, Nech žije VPN...* sa preniesli z námesť aj slovenských väzníc a z väznice ich bolo v čase nepokojov počuť aj v meste.

„Drobné represie a napätá situácia sa začali objavovať už na konci roka 1989. Toto prvé ob-

dobie trvalo do ukončenia amnestie a odchodu odsúdených z výkonu trestu. Amnestovaných bolo vtedy okolo 600 odsúdených. No vtedy sa napätie začalo stupňovať medzi tými, čo vo výkone trestu ostali,“ spomína dnes Milan Gavorník. „Prvé náznaky nepokojov, ktoré sa prejavili v malej vzbure, sme zvládli vlastnými silami ešte na začiatku januára. Po amnestii nespokojnosť odsúdených narastala, lebo si mysleli, že amnestovaní mali byť aj oni. Preto tí, ktorí v ústave zostali, sa dožadovali, aby aj oni boli prepustení na slobodu. Vtedy chodili do vážne súdne senáty, ktoré riešili veci súvisiace s amnestiou a konkrétnymi odsúdenými. A s odsúdenými sa rozprávali aj predstavitelia vtedajšej vlády, federálneho zhromaždenia, poslanci a ďalší, ktorí sa s nimi rozprávali o požiadavkách nespokojných väzňov. Snažili sa im vysvetliť, že to nie je možné, aby aj oni boli prepustení. Vieme, aká bola vtedy situácia – každý sa bál a odsúdení boli v porevolučnom čase jed-

na časovaná bomba. Aj tieto spomínané návštevy však nepovedali odsúdeným priamo, že ich sa amnestia netýka, že sú odsúdení za vážne trestné činy a nie je možné ich prepustiť. Skôr sa im diplomaticky prihovárali v zmysle, že budú o tom rokovať, bude sa o tom hovoriť a bude sa aj ich prípad preverovať. Mnohí vtedajší politickí predstavitelia sa pod dojomom spoločenských udalostí vyjadrovali dosť neprimerane a neprezieravo v tom zmysle, aby sa odsúdení nebáli vyjadriť svoje požiadavky. Tí boli, pochopiteľne, frustrovaní, že amnestiu nedostali. A vtedy začali robiť nátlakové akcie na splnenie svojich požiadaviek,“ hovorí Milan Gavorník a pripomína, že k slovu sa dostali najmä najradikálnejší z odsúdených, ktorí ovládli tých slabších a tí ich nasledovali a poslúchali ako svojich tútorov, ba čast odsúdených, ktorí s nimi nesúhlasili, separovali a strážili ako svojich rukojemníkov. Začalo sa teda vyjednávať.

Kedže v tomto revolučnom čase sa väzenský režim stal menej prísny, umožnilo to odsúdeným ovládnuť svojimi pozíciami celé časti ústavu. „Odsúdení najprv napádali príslušníkov slovné, ba vyhrážali sa nám, že nás vyzlečú z uniforiem. Riešili sme niekoľko takýchto prípadov. Pamätám si, že raz, keď som chcel urovnať takúto situáciu, zahlnali sa na mňa reťazou. To bol čas, keď už išlo do tuhého a vyjednávanie či dohováranie strácalo zmysel,“ hovorí Milan Gavorník. „Na jednej strane boli na uliciach demonštrácie, čo rezonovalo aj v médiách, na strane druhej väznica, strácajúca rešpekt a disciplínu a žijúca v atmosfére strachu. Aj keď leopoldovský ÚZNV mal riaditeľa a troch zástupcov, v tomto čase som bol v reálnom výkone sám. Riaditeľ väznice riešil komunikáciu s ministerstvami a vládou, ekonomický zástupca bol dlhodobo práceneschopný a funkciu politického zástupcu zrušili. Bola to veľmi komplikovaná situácia. Odsúdení odmietali poslušnosť, príslušníci sa mi zverovali, že sa boja pracovať v službe, sú zastrašovaní a boja sa dokonca aj o svoje životy. Prichádzali za mnou aj rodiny príslušníkov, ich manželky a matky. Navyše, v hektike týchto dní sa nás nezastali ani politickí funkcionári, ani predstavitelia zboru. Vtedajší politici boli vo funkciách pár dní, nemali žiadne politické skúsenosti a väzenstvu vôbec nerozumeli. A báli sa aj oni, lebo vedeli, aká je napríklad v Leopoldove situácia. Reálne totiž hrozilo, že v

prípade konfliktu príde k stratám na životoch na jednej i druhej strane,” hovorí M. Gavorník.

Postupne veci dostávali spád a situácia v leopoldovskom Ústave ZNV sa výrazne komplikovala od začiatku marca. Samotná vzbura sa začala už 1. marca 1990, keď 217 väzňov vyhlásilo hladovku. Pridali sa k nim aj ďalší väzni. Ovládli jedno celé kridlo ubytovacej časti, príslušníkov vytlačali z ich strážnych pozícií, postavili barikády a začali sa ozbrojovať zbraňami, pripravili si zápalné fľaše. Ako je to možné? Ponovembrový riaditeľ väznice zakázal osobné prehliadky, a tak sa mohli väzni dobre zásobiť rôznymi kovovými materiálmi z výrobných prevádzok, kde pracovali. Personál mal z Bratislavy inštrukcie, že nemá situáciu riešiť silou. Radikáli držali poldruha stovky väzňov, ktorí odmietli násilie a pridať sa k vzbúrencom, ako rukojemníkov a bili ich. Až prišiel deň D – 28. marec.

Vo väznici boli pripravení príslušníci Útvaru rýchleho nasadenia z Prahy a čakalo sa na rozkaz. Po meste prechádzali obrnené transportéry, vojaci vytlačali obyvateľov z okolia väznice. O tom, čo sa bude diať, mali priamo v Leopoldove rozhodnúť štátni úradníci, resp. ministri. Na rokovaní vedenia boli prítomní aj zástupcovia rezortu vnútra i spravodlivosti. V závažnej situácii sa dokonca hlasovalo o tom, ako by sa malo ďalej postupovať, keďže sa hovorilo aj o tom, že v hre sú ľudské životy príslušníkov aj väzňov. *„Bol prítomný minister Ján Langoš, ale aj vtedajší minister vnútra Vladimír Mečiar. Napriek všetkému môžem povedať, že práve ten druhý zareagoval skutočne promptne, keď povedal, že nebudeme čakať na príkaz z Prahy a vyriešime túto situáciu aj sami.“* Spolu s príslušníkmi väzenskej stráže bolo do pomerne razantného zásahu, ktorý trval tri hodiny, nasadených 1024 ľudí. Vedením akcie bol poverený námestník federálneho ministra vnútra, dnes už nežijúci Andrej Sámel.

Väzni napriek výzvam odmietli ukončiť vzburu, preto po šiestich hodinách pokusov o vyjednávanie došlo k akcii. Medzitým však udalosti naberali rýchly spád – začala horieť časť Hradu a odsúdení podpálili plynové fľaše pri ôsmom oddieli. Časť ústavu bola v plameňoch, ktoré spôsobili miliónové škody. Výsledkom akcie, počas ktorej boli väzni odzbrojení a spacifickovaní, bola jedna obeť na strane vzbúrencov, príslušníci boli zranení, no k obeťiam na ich strane nedošlo. Odsúdení boli po zásahu prevezení do uprázdneného NVÚ Kuřim na Morave. Škody po vzbuře boli v hodnote niekoľkých desiatok miliónov korún. Veľké haly výrobných závodov podpálili väzni horiacimi konzervami s krémom na topánky. Popolom ľahli stroje, sústruhy, frézy a zhorelo všetko vrátane budov – tzv. osmičky a výrobných priestorov za ňou. Zhoreli aj priestory tzv. ošetrovne a historická budova nazývaná Hrad.

Udalosti sledovali aj samotní Leopoldovčania. Keď uvideli, ako z väznice stúpa dym, vedeli, že je zle. Čierny hustý dym nad väznicu videli aj cestujúci vo vlakoch či autobusoch. Mnohí Leopoldovčania sa zbíhali pri v okolí železničnej zastávky – za ňu už vojaci zvedavcov nepustili – a za ihriskom či pri Prechodnom. Situácia pripomínala natáčanie katastrofického filmu. Pokriky a výzvy z ampliónov z vnútra hviezdice sa miešali so zvukom ohňa ničiacieho strechy a budovy, ktorý dopĺňali zvuky viac menej hlasných detonácií a vybuchujúcich delobudchov. *„Leopoldovský ústav je rozdelený na dve časti – od vý-*

chodnej po západnú bránu. Na ľavej strane sú prevádzky závodov a na pravej strane bola ubytovacia časť. Snažili sme sa, aby sa odsúdení nedostali do ľavej časti, aby sme mali toto územie pod kontrolou. Ubytovaciu časť už v podstate ovládali oni. Keď išlo do tuhého, snažili sme sa s odsúdenými diskutovať – aby sa stiahli do ubytovacej časti. Vtedy sa to začas podarilo, oni už mali svoje vlastné velenie. Na čele tohto ich velenia boli samozrejme tí najdominantnejší z nich, medzi nimi aj Polgári, jeden z vedúcich predstaviteľov neskoršej tragédie,” hovorí Milan Gavorník.

Po týchto udalostiach vznikali iniciatívy aj zo strany obyvateľov mesta, aby sa Ústav Zboru nápravnej výchovy v Leopoldove neobnovoval. Vedenie rezortu pripravilo legislatívnu úpravu, podľa ktorej sa mala pevnosť v Leopoldove prebudovať na Múzeum totality. „Situácia sa však za niekoľko mesiacov zmenila. Výrazná časť odsúdených, ktorí boli prepustení na amnestiu, sa vrátila späť do výkonu trestu. Postupne sa obmedzovali kapacity existujúcich ústavov. A tak bolo treba pripraviť nové zariadenie. Počítalo sa, že novovybudovaný ústav by vyšiel štát na 500-600 miliónov korún. Preto po rôznych rokovaniach sa vrátilo k myšlienke zrekonštruovať leopoldovský ústav. Priklonila sa k tomu aj štátna delegácia, ktorá bola na návšteve v Leopoldove a skonštatovala, že časť ubytovacích priestorov je po rekonštrukcii schopná prevádzky. A tak sa zákon o zrušení ústavu stal minulosťou a začalo sa s obnovou ústavu. Podľa možnosti štátu sa postupne obnovovali aj ďalšie objekty. Aj keď to bolo náročné. Napríklad z objektu tzv. Hradu sa len pol roka vyvážal odpad. Niektoré budovy sa celkom zbúrali. Napríklad na mieste jednej z nich je dnes ihrisko pre odsúdených.“

Vzbura v roku 1990 však bola len predobrazom krvavej drámy, ktorá prišla o rok a pol neskôr – v novembri 1991, keď pri úteku zahynulo päť príslušníkov. „Pre mnohých vzbura nič nevyriešila. Nedostali sa na slobodu, a tak hľadali ďalšie riešenia. Polgári a všetci, ktorých poznáme z neskoršieho krvavého úteku v roku 1991, už spriadali nové plány. Osobne si myslím, že to bolo aj za účasti niektorých príslušníkov, ktorí podľahli vplyvu odsúdených. Aj sa tieto súvislosti vyšetrovali, ale dodnes mi nie je známe, prečo sa nedovyšetrovali,” konštatuje Milan Gavorník.

Martin Jurčo, foto: archív

V piešťanskej Galérii Fontána vystavoval spisovateľ svoje diela z palety

Známy autor literatúry faktu a novinár Ivan Szabó ocenený trikrát Cenou Egona Ervina Kisch a Cenou Vojtecha Zamarovského za prínos do literatúry faktu žije desaťročia v bratislavskej Dúbravke, no detstvo prežil v Leopoldove. Mestečský rodák sa v marci predstavil svojou profilovou výstavou v Piešťanoch. Návštevníci sa mohli zoznámiť s jeho bohatou výtvarnou, takmer päťdesiatročnou tvorbou a tiež literárnymi dielami. Výtvarne sa prejavil skutočne pestro – olejomaľbami krajínok, kytíc, kresbami tušom, gvašom, abstraktnými motívami i erotickou tematikou stvárnenu počítačovou grafikou.

K usporiadaniu výstavy v Piešťanoch ho povzbudila akademická maliarka Eugénia Lehotská. Jej portréty Dáše a Ivana Szabóovcov spestrili autorskú výstavu. *„Tu v tejto sále vystavoval po prvýkrát začiatkom minulého roka. Bola tu inštalovaná výstava novoročieniek z mojej zbierky, kde uplatnil štyri svoje PFky, ktoré mi počas posledných štyroch rokov poslal. Na vernisáži sa mu tento priestor veľmi zapáčil a povedal, že by v tejto krásnej galérii rád vystavoval. Vlni oslávil životné jubileum, takže toto je jeho prezentácia doterajšej celoživotnej tvorby v tejto oblasti,“* uviedla profesorka Eugénia Lehotská. Stretli sa kedysi na pôde Výtvarnej únie, takže navzájom dlhodobo sledujú svoj výtvarný vývoj. Ako hodnotí Eugénia Lehotská posun Ivana Szabóa? *„Spočiatku to bol najmä opis alebo popis prírody, krajiny, miest. A zrazu sa začal venovať aj abstraktnému prejavu, filozofickým otáznikom, vytvoril i autportréty počítačovou technikou a nevyhýba sa ani erotickým témam. Napokon, každoročne sa zúčastňuje na výstave Erato.“*

Výstava niesla príznačný názov Spisovateľ a paleta. Ako sa tieto dva svety spojené v jednej osobe prelínajú alebo dopĺňajú? Ivan Szabó to vysvetľuje takto: *„Na nitrianskej pedagogickej fakulte som skončil aprobáciu slovenský jazyk a literatúra, kde bola aj výtvarná výchova. Ale priznám sa, že asi dvadsať rokov trvalo, kým som sa pokúsil maľovať. A to vďaka kurátorovi tejto výstavy Milanovi Stanovi. On ma inšpiroval, že pôjdeme maľovať do plenéru. Chodili sme na Oravu, na Kysuce, na Záhorie. Tak vznikli mnohé obrázky zimnej krajiny. Zvyčajne sú to oleje. Všade tam sú dosť kruté zimy. Ruky sme si natreli kozmetickým krémom a jeden obrázok sme namaľovali dopoludnia a druhý popoludní.“*

Priznal sa, že keď bol vo funkcii šéfredaktora, nezriekol sa reportážnych ciest. Okrem redakčného auta, pera a zápisníka si vzal aj maliarske náčinie a kamaráta Milana Stana. Dopoludnia pracoval pre noviny a popoludní maľoval.

Rodný Leopoldov, samozrejme, nemohol obísť ani vo svojej výtvarnej tvorbe. Kostol v centre mesta, most na Trolaskoch, krajinka pri štrkovisku a tiež pranier. Hovorí, že sú to emotívne spomienky, či už na miesta, kde intenzívne prežíval detstvo, alebo ako symboly mesta. Tvorbu Ivana Szabóa vnímajú intenzívne aj predstavitelia mesta. Na slávnostnej vernisáži v Piešťanoch sa zúčastnili aj primátorka Terézia Kavuliaková a jej zástupca Juraj Hladký. Ten prínos Ivana Szabóa pre mesto a jeho spojenie s ním vyjadril takto: *„My sa tešíme, že Leopoldov má takého rodáka, ako je Ivan Szabó. Je ako vzácný holub, ktorý sa vždy vracia do svojho rodiska. Viackrát vystavoval aj u nás a časť jeho výtvarnej a spisovateľskej tvorby sa viaže k nášmu mestu. Dúfam, že neprežrádzam príliš skoro, ale momentálne pripravuje*

knihu spomienok na starý Leopoldov. Vďaka tomu sa dozvieme nielen o starých mestechských epizódach, ale aj o Mestečanoch, na ktorých sme možno aj tak trochu zabudli alebo ktorí sa rozutekali do sveta a stratili kontakt s Leopoldovom.“

Ivan Szabó miluje aj Vysoké Tatry. Chodieval tam od už dvadsaťpäť rokov. Najčastejšie vznikajú malby s motívmi veľhôr tak, že kdekolvek, kde sa mu zapáči, autom zastaví, počas piatich až siedmich minút si do kresbového zápisníka nakreslí skicu a zvyšok dokončí doma.

Sám seba nikdy nepovažoval za výtvarníka. Hovorí o sebe, že je najmä textár, ale od literatúry faktu potreboval akési vyváženie. Našiel ho práve v krajinomalbe a neskôr v abstrakcii a v počítačovej grafike. Prečo toľko zmien? „Som dosť nespokojný a neposedný človek. Tak ako som novinársky písal v mnohých žánroch a venoval sa rôznorodým témam, aj vo výtvarnom umení skúšam pestrosť. Krajinomalba, kytice a potom až úlety v abstraktnej malbe alebo hra s počítačom. Kedysi v redakcii sme museli prejsť doslova z večera do rána na prácu s počítačom. Tak som to skúsil aj vo výtvarnom prejave. Je na to program, kde si zvolím farbu, a skúšam. Môžem si zvoliť tóny farebnosti a hneď vidím, ako to bude pôsobiť. Niekedy si spomeniem aj na vetu Andyho Warhola, že ten obraz je najväčším umením, ktorého sa nedotkne maliarova ruka. To však považujem už za trochu prehnané tvrdenie.“

S kurátorom výstavy Milanom Stanom sa poznajú desaťročia, na výtvarné výlety začali spolu chodiť koncom šesťdesiatych rokov 20. storočia. „My nie sme celkom rovesníci, Ivan je o desať rokov starší. Ako študent som písal poéziu, prózu, kreslil karikatúry. Mladí literáti a výtvarníci sme koncom šesťdesiatych rokov 20. storočia založili skupinu Apropo – Autori prózy a poézie. Tam sa stretávali viacerí renomovaní tvorcovia – Stano Štepka, Rudolf Čižmárik, Štefan Balák. Bolo to veľmi osviežujúce a potešujúce. Tam sme sa stretli aj s Ivanom. Teraz sme obaja v jednom Združení výtvarných umelcov západného Slovenska. Pomáhame si dlhé roky. Keď som sa aktívne venoval karikatúre a ilustráciám a Ivan bol redaktorom v rôznych časopisoch, napríklad v Slovenke, Kamarátovi či v Živote, uverejňoval mi moju tvorbu. Ja som zase po roku 1989 založil vydavateľstvo a časopis Kocúrko, Ivan tam uverejňoval a niekoľko kníh som mu aj vydal. Sme preto takí dobrí priatelia, lebo sa dopĺňame – má rád humor podobne ako ja – dobrosrdečný a snečný.“

Návštevníci profilovej výstavy Ivana Szabóa v piešťanskej Galérii Fontána sa mohli aspoň informatívne zoznámiť aj s jeho doterajšou literárnou tvorbou.

Iveta Pospíšilová
Foto: autorka

Úspechy našich najmenších

S hrdosťou môžeme konštatovať, že naše mesto reprezentujú doma i za jeho hranicami aj deti z materskej školy. To, že sú všestranne nadané, prejavujú v reprezentácii vo viacerých oblastiach – výtvarnej, hudobnej a v minulosti i v športovej.

V tomto roku sme boli úspešní v súťaži Vesmír očami detí, ktorú každoročne vyhlasuje Planetárium v Hlohovci. Reprezentovali nás práce Kristínky Smerigovej, Emmky Matulovej, Romanky Opat, Timey Körösiovej a Viktórie Gabrhelovej. Odborná porota napokon udelila 5. miesto K. Smerigovej a najkrajšie výtvyry si mohli pozrieť obyvatelia nášho regiónu na výstave v Robotníckom dome v Hlohovci. Medzi vystavenými prácami boli aj výtvarné práce R. Opat, T. Körösiovej a V. Gabrhelovej. Tešíme sa z ich úspechov a tvorivosti.

V materskej škole máme vždy blízko k spevu a piesni a aj preto sme sa 14. apríla zúčastnili na súťaži v speve ľudovej piesne s výstižným názvom Spievanky, spievanky... Uskutočnila sa v Základnej umeleckej škole v Hlohovci a deti sa prezentovali v dvoch kategóriách – spev s hudobným sprievodom a bez neho. V 6. ročníku súťažnej prehliadky nás reprezentovali Emma Matulová a Aesha Mirza. Deti pripravovala pani učiteľka Zuzana Luhová a ich

výkony hodnotila porota veľmi kladne. V tomto ročníku získala cenu poroty A. Mirza s piesňou Dínom, dánom, pričom účastníkov aj porotu prekvapila zvláštnou farbou hlasu. Sme hrdí na výsledky našich zverencov v tejto oblasti, pretože zo šiestich ročníkov sme dosiahli viaceré úspechy: na 3. mieste sa umiestnil Adam Blaško v roku 2011, 1. miesto presvedčivo získal Alexander Dzurech v roku 2012 a 2. miesto obsadila Emma Matulová v minulom roku a a v tomto roku získala cenu poroty Aesha Mirza. Dúfame, že sa nám aj v budúcnosti bude dariť objavovať a rozvíjať talent našich žiakov, ktorí budú našu materskú školu navštevovať.

Pre našich mladých zverencov sme pripravili v ostatnom čase aj ďalšie projekty. V marci sa deti v mestskej knižnici zoznámili aj s takými rozprávkovými knižkami, ktoré doteraz nepoznali, ale zoznámili sa aj s čarodejnými predmetmi a mnohými podobami fantázie. Na stretnutí s ujom poľovníkom zase nazreli do sveta lesných a poľných zvierat, ujo poľovník im porozprával aj veselé príhody a prezradil im, ako tieto zvieratká žijú, a zároveň sa deti naučili, ako sa správame v lese či v prírode, aby sme nevyrušovali tých, ktorí sú tu doma viac ako my.

Zuzana Luhová, foto: Jana Potocká

Strieborní stolní tenisti

Leopoldovskí školáci-stolnotenisti prednedávnom zaznamenali pre seba, svoju školu a aj mesto veľký úspech - v stolnotenisovej súťaži medzi družstvami slovenských škôl získali striebornú medailu. Školské majstrovstvá Slovenska zorganizovala v dňoch 9. a 10. apríla v Košiciach Slovenská asociácia športu na školách, organizácia patriaca pod gesciu ministerstva školstva. V súťaži našu školu a mesto reprezentovali Kristián Vida, Matúš Šantavý, Viktor Čech a Jakub Kriška, ktorých priamo na súťaži sprevádzala pani učiteľka Zuzana Zaoralová. Úspešnú reprezentáciu prijala 30. apríla primátorka mesta Terézia Kavuliaková a školským stolným tenistom sa podakavala za reprezentáciu mesta a školy a odovzdala im drobné spomienkové predmety, zároveň sa mladí reprezentanti podpísali do Pamätnej knihy mesta.

jh

Mladí tvorcovia podporili ekológiu

V čase, keď sa v európskom parlamente hlasovalo o znížovaní spotreby igelitových tašiek, na mestskom úrade primátorka mesta oceňovala žiakov, ktorí vytvorili informačné letáky zamerané na znížovanie produkcie neseparovaného odpadu a na podporu triedenia a ďalšieho využitia druhotných surovín. Že v tomto pre život nevyhnutnom trende výrazne zaostávame, je všeobecne známe. Posilniť ideu šetrenia životného prostredia mala aj súťaž, ktorú ešte na konci minulého roka vyhlásil primátor mesta M. Gavorník. „Jej cieľom bolo to, aby žiaci základnej školy kreatívnym a originálnym spôsobom ukázali možnosti využitia druhotných surovín, spropagovali myšlienku separácie odpadu a zároveň aby si sami k separácii vytvorili svoj vlastný postoj a pokladali ju za niečo bežné a prirodzené,“ povedala po vyhodnotení súťaže primátorka T. Kavuliaková.

Do výtvarnej súťaže sa zapojili všetky ročníky žiakov a každý tvorca si mohol vybrať ľubovoľný druh odpadu, ktorého separáciu chcel podporiť. Žiaci vytvorili naozaj zaujímavé návrhy a pri príležitosti Dňa Zeme 22. apríla pracovníčky mestského úradu vystavili spomedzi šesťdesiat doručených prác tie najzaujímavejšie v priestoroch mestského úradu, kde mladých ekovýtvarníkov 24. apríla prijala aj primátorka mesta, aby ich úsilie zhodnotila a ocenila. Porota napokon vybrala ako najlepšiu prácu Táne Oscitej, ktorá propagovala myšlienku separácie kovov, na druhom mieste s návrhom na spropagovanie separácie papiera sa umiestnila Silvia Kupcová a napokon na treťom sa umiestnil návrh separovania šatstva od Janky Vančovej a Žofky Matiovej. Na stretnutí primátorka školákom okrem iného sa poďakovala za účasť na tejto prehliadke a autorkám víťazných návrhov odovzdala ceny. Najlepšie práce sú naďalej vystavené na mestskom úrade.

(jh)

Divadlá i kabaret v Leopoldove si pripomínajú sedemdesiatku (1. časť)

Ubehlo sedemdesiat rokov odvtedy, čo aj Leopoldovčania víťali oslobodenie a koniec druhej svetovej vojny. Vojna bola smutná a dlhá a aj preto v tom čase bol veľký dopyt po kultúre a rôznych zábavných programoch, v ktorých by človek odpútal svoju myseľ od ťaživej reality. V takejto atmosfére sa začala v Leopoldove budovať tradícia rôznych zábavných programov, kabaretov, bábkového i ochotníckeho divadla. Pri ich organizovaní stál aj Benjamín Masaryk (nar. 21. augusta 1930 v Mestečku). Pôvodne mal byť železničiarom ako jeho otec i brat, no napokon si vybral gymnázium. Študoval ho v Galante a v Trnave. Študoval univerzitu umeleckého smeru sa mu neporadilo aj preto, že ako mladý stratil otca. Mama bola domáca, nemala teda veľa možností financovať jeho štúdium. Napokon mu riaditeľ gymnázia Dr. Vojtech Cvangroš odporučil ísť k vojsku. Po absolvovaní Vojenskej akadémie v Hraniciach na Morave pôsobil Benjamín Masaryk ako dôstojník z povolania najprv v útvere v Malackách, neskôr v Bratislave vo veliteľských funkciách školskej jednotky vojenského bojového útvaru a potom v

Bratislave na územných vojenských správach v úseku doplňovania armády. Napokon pôsobil vo vojenskom štábe Civilnej obrany SR a odtiaľ odišiel do dôchodku.

V našom miniseriáli sa k tomuto jubileu kultúrnych aktivít na sklonku vojny, ale i po vojne, vrátime v našom seriáli. Tentoraz budeme hovoriť o bábkovom divadle. „Do roku 1945 boli u nás v Leopoldove občas akadémie (kultúrne večierky s umeleckým alebo telocvičným programom), kde vystupovali žiaci škôl a väčšinou s nimi program nacvičoval učiteľ. Prípadne sa v rámci takýchto večierkov hrali nejaké jednoaktovky – skeče. Ojedinele sa nacvičila nejaká divadelná hra so žiakmi ľudovej školy pod vedením niektorého učiteľa. Takúto divadelnú hru, bola to hra *Soľ nad zlato*, som absolvoval v roku 1940 aj ja pod vedením učiteľky Márie Gažovičovej. Organizátorom spomínaných akadémii bolo Združenie katolíckej mládeže a uskutočňovali sa v sále hostinca Michala Kleimanna, teda v dnešnej reštaurácii *Nový pranier*. Po skončení vojny sa zrušilo Združenie katolíckej mládeže, existovali však *Orol*, *Sokol* a *RTJ – Robotnícka telocvičná jednota*. Až na *TJ Sokol* neboli tieto spolky veľmi aktívne. V *Sokole* sa aktivizovala česká menšina. V leopoldovskej trestnici bolo totiž viacero závodov, kde pracovali zamestnanci českej národnosti,“ spomína si po rokoch Benjamín Masaryk. Výraznejšie sa všetko začalo aktivizovať v prvej polovici roka 1945. Začalo sa to bábkovým divadlom. „Od konca roka 1944 odchádzali z Bratislavy mnohé rodiny v rámci evakuácie na vidiek. Hlavné mesto sa vtedy obávalo bombardovania. Medzi inými sa takto presunulo z Bratislavy k nám aj *Stražanovo* bábkové divadlo. Bolo to najlepšie bábkové divadlo na Slovensku. Prišli na námestie v niekoľkých maringotkách a tam pôsobili až do

konca vojny. Každý deň hrali predstavenia, o ktoré bol v Leopoldove veľký záujem. Bol som na každom tomto predstavení a veľmi ma toto divadlo očarilo. Mnohé hry si títo divadelníci aj sami písali a niektoré prekladali z češtiny. U nás totiž nebol veľký repertoár takýchto bábkových divadiel. Zaujalo nás to aj preto, že sme kedysi ako deti chodili na predstavenia bábkového divadla v leopoldovskom Národnom dome, kde mala sídlo TJ Sokol. Moja generácia si ich veľmi dobre pamätala,“ hovorí Benjamín Masaryk.

Pán Masaryk sa teda zblížil s rodinou Stražanovcov a naučil sa, ako sa takéto predstavenia organizujú, ako sa vedú bábkové napríklad aj to, ako sa im vymieňajú kostýmy. A vtedy si spomenul aj na fundus bábkového divadla. Bývalá telocvičňa TJ Sokol bola v areáli hotela Národný dom, ktorý spravoval pán Štefunko. „S jeho synom som chodil aj do gymnázia a angažoval som ho aj pre naše ochotnícke divadlo. A práve jeho sme nahovorili, že v tomto objekte musíme niekde nájsť zložené toto bábkové divadlo.“ A vskutku sa aj našlo, zložili ho a nacvičili prvé predstavenie. Bolo v triede ľudovej školy. Keďže boli vtedy mladí, museli mať vždy niekoho staršieho, kto za nich oficiálne dohodoval všetky náležitosti.

Okrem Benjamína Masaryka pôsobil v tomto bábkovom divadle aj jeho najbližší priateľ Marián Piovarčí. Nielen okolo tohto di-

vadla, ale aj potom okolo ochotníckeho divadelného zoskupenia sa pohybovali aj Miloslav Štefunko, Rudolf Vrabec, Ladislav Škrabák a ďalší. Spolu ich bolo asi desať. Aj keď protagonistami bola dvojica Masaryk – Piovarčí, ostatní pomáhali a tvorili myslennú divadelnú komunitu. Postupne prišli aj dievčatá – Eстера Holásková, Ila Ottingerová, ale aj Marta Kundláková a Pavlína Šurinová. „Vtedy bola u nás na Slovensku veľmi slabá tradícia bábkového divadla v porovnaní s našimi českými susedmi. Nebolo ani dramatickej literatúry, mali sme len zopár knižiek s hrami, niektoré som skrátil a upravil, ale aj zohnať ich bol problém. Až zhruba okolo roku 1947 sa postupne aj u nás na Slovensku začalo formovať združenie, ktoré by trochu aj podporovalo bábkové divadlo marionetového typu. Bábkové boli ovládané tak, že boli upevnené drôtom a nitami na vahadlo. Jedna ruka bábkohorca držala telo a druhá viedla bábkú.“ Celé divadlo bola vlastne stavba, ktorá zaberala časť miestnosti školskej triedy. Predná časť celej stavby siahala až k stropu a oddelila myslenné zákulisie od hľadiska. Takáto predelená časť sa dala uzamykať, a tak mohlo byť celé divadlo postavené v triede, aj keď sa divadlo práve nehralo. „V období, keď sme odohrali prvé predstavenie, sa spomínaná malotriedka zrušila a riaditeľ nám napísal, že nemá pre nás iné priestory. Istý

čas sme preto hrávali v priestoroch hostinca Michala Kleimanna, a to až dovtedy, kým v priestoroch starej školy na námestí vznikla materská škola. Tak sme to vymysleli tak, že budeme hrať malým deťom. Rozložili sme si divadlo vo veľkej triede, ktorá mala okná obrátené na námestie. V týždni sme hrali, často len my dvaja, malým deťom materskej školy a v nedeľu bolo predstavenie pre verejnosť. Príjemne sme sa tam usadili aj preto, že tie naše predstavenie si postupne vybudovali tradíciu. Na každú nedeľu sme mali pripravenú inú hru. Pamätám si, že práve hľadanie repertoáru to bolo veľmi náročné. Napríklad pre škôlkarov sme hrali vždy vo štvrtok o 14. hodine. Ja som išiel z gymnázia z Trnavy, Marián Piovarčí z druhej strany. Vtedy sme ani nemali kedy obedovať, hneď sme išli do materskej školy. A dvaja sme hrali všetko – od riadenia bábok až po hlasy postáv. Predstavte si, že musíte hrať gašparka, ženu, čerta a ďalšie postavy. Ja som celkom prišiel o hlas. Dokonca som za-

čas rozprával ako známy slovenský herec Karol L. Zachar,“ hovorí Benjamín Masaryk s úsmevom. Vstupné na bábkové predstavenia bolo dobrovoľné.

Bábkové divadlá sa vo vtedajšej materskej škole hrávali v zimnom období – v lete sa mladí Leopoldovčania venovali športom. Nemožno zabudnúť ani na naštudovanie toho ich „veľkého“ divadla, teda toho ochotníckeho. Takto hrali niekoľko rokov, prakticky až dovtedy, čo Benjamín Masaryk odišiel z Leopoldova na vojenčinu. Postupne sa bábkoherecké aktivity v Mestečku utlmovali. Nebolo to tak však s kabaretmi, ktoré pripravoval najmä Benjamín Masaryk a s Mariánom Piovarčim. O nich si však budete môcť prečítať v nasledujúcom čísle časopisu.

(Nabudúce: Leopoldovský kabaret 1946 – 1961)

Martin Jurčo, foto autor a archív B. Masaryka

PODNIKAJÚ V NAŠOM MESTE (3)

Milan Brodek: Viac než rodinná firma udržiava v uliciach svetlo

V našom seriáli sa tentoraz zhovárame s elektroinštalátorom – silnoprúdarom Milanom Brodekom. Je rodeným Mestečanom. Občania viacerých okolitých obcí a miest poznajú jeho i kolegov z firmy najmä vďaka tomu, že u nich zabezpečujú servis verejného osvetlenia. Okrem toho sa venuje aj elektroinštaláciám. O tom, že svetlo je skutočne jedným z elementov potrebných pre život, sa presvedča aj vo svojej dlhoročnej záľube – chove kanárikov. Každoročne umelým osvetlením predlžuje ich deň v čase prípravy párenia. Kulisu k rozhovoru v rodinnom dome neďaleko železničnej stanice vytváral práve ich nádherný spev.

* Vyštudovali ste elektrotechnickú školu v Hlohovci a vyučili ste sa pre bývalý liehovar vo svojom rodisku. Po vyučení ste mali automaticky zabezpečené pracovné miesto. Aké boli vaše profesijné začiatky?

– Nastúpil som rovno po vyučení a ako elektrikár som robil všetko, čo súviselo s elektrinou. Či už sa to týkalo osvetlenia, údržby elektronických zariadení, motorov. Pracoval som tam asi pätnásť rokov. Vtedy boli pracovné kolektívy veľké. Spomínam aj teraz s radosťou na starších aj tých vekovo seberovných kolegov.

* Pracovali ste v silnej firme s dobrým zázemím v rámci vtedajšieho hospodárstva mesta i štátu. Čo vás viedlo k zmene zamestnania, resp. k tomu, že

ste sa rozhodli vykročiť na neistú cestu so zodpovednosťou za seba aj celú firmu?

– Najskôr prišla ponuka pracovať pre mesto Leopoldov a venovať sa údržbe verejného osvetlenia a mestského rozhlasu. Tam som zotrval do konca roku 1992. No a potom už išla cesta priamo k samostatnému podnikaniu.

* Práca pre mesto, v jeho uliciach, bola isto iná než vo fabrike. Najmä pokiaľ ide o kontakt s obyvateľmi. Dostali ste sa viac do ulíc. Stalo sa vám niekedy, že vás ľudia oslovovali? Či už s otázkou alebo kritikou, že sa niekde pred ich bytovkou nesvieti a podobne?

– Áno, bol to veľký rozdiel. Stretával som veľa nových ľudí. Naučil som sa komunikovať s rôznymi typmi ľudí, ale aj s úradmi. Bola to vlastne taká postupná príprava na podnikanie. V Leopoldove sme to my, ktorí si všímame poruchy počas večerných pochôdzok.

* Keď ste sa rozhodli podnikáť, nebol dôvodom aj nedostatok financií v mestskom rozpočte na zamestnávanie údržbára v riadnom zamestnaní? Alebo ste chceli mať viac slobody?

– Bolo to skôr východisko z núdze. Zmenili sa podmienky, mnohé, čo fungovalo, sa akosi rozbilo. Preto som sa rozhodol založiť si vlastnú firmu.

* Zmenilo sa niečo vo vašej činnosti pre mesto v rozsahu prác a podobne?

– Ani nie. Pracujeme tak, aby to bolo čo najkvalitnejšie a aj to dobre vyzeralo. Robíme bez reklamácií, tým pádom možno máme aj trochu lepšiu úroveň alebo renomé než niektoré iné podobné firmy.

* Určite máte prehľad o zariadeniach v meste. Koľko je v Leopoldove lúčnych a koľko rozhlasových reproduktorov?

– Osvetľovacích telies je 400 a reproduktorov okolo 120.

* Je z vášho pohľadu naše mesto osvetlené dostatočne?

– Myslím, že áno. Štátna cesta je osvetlená silnejšie, bočné slabšie. Príliš osvetľovať bočné ulice je zbytočné aj kvôli úsporám. Tu ide o orientáciu, nie o čítanie novin ako v byte.

* Zažili ste pri vašej práci aj menej príjemné chvíle?

– Pracujeme s NN napätím, to znamená do 500 voltov. Zopárkrát sa stane, že električka potrasie. Treba sa nad to povzniesť a nabudúce si dať lepší pozor.

* Predpokladám, že okrem pôsobenia vo svojom meste poskytujete služby aj inde. Jedno pôsobisko by vás asi neuživilo.

– To máte pravdu. Aj okolitým obciam a niektorým mestám v okrese Hlohovec a Piešťany poskytujeme jednak opravu a údržbu verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu, ale aj iné práce vykonávané z montážnych plošín. Máme oprávnenie na práce vo výškach.

* Ako ste rozširovali svoje podnikanie? Oslovovali ste obce aktívne?

– Poznali ma už z pôsobenia v mestskom podniku. Keď sa táto pozícia rušila, oznámil som všetkým, že budem vykonávať rovnaké práce ako doposiaľ, ale už ako živnostník. Dokonca ma niektoré obce samy oslovili a tak sa ich diapazón ešte rozšíril.

* Zabezpečiť si materiál na opravy je jednoduché? Kupujete ho na Slovensku alebo dovážate zo zahraničia?

– Nakupujeme síce najmä na Slovensku, ale kvalitné zahraničné výrobky. Celkovo je ich už dnes na trhu veľmi veľa a nájdú sa aj nekvalitné.

* Pozorujete, že v posledných rokoch sa na údržbe šetrí?

– Určite áno. Ale my sa snažíme robiť tak, aby to čo najdlhšie vydržalo. Okrem údržby vykonávame aj elektroinštalácie, montujeme bleskozvody. Máme širší rozsah prác.

* Ako dlho vydrží svietiť jedna lampa pouličného osvetlenia?

– Päť, desať i viac rokov. Keď sú kvalitné výrobky, pravdaže. Keby sa používali iba také, bolo by aj oveľa menej údržby.

* Ovplyvňuje stav osvetľovacích telies výrazne aj počasie? Napríklad dážď, sneh, chlad...

– Veľa nepríjemností môže spôsobiť vietor. Pod jeho vplyvom sa vyskytnú skraty a tie môžu spôsobovať narušenie určitých prvkov v svetidlách.

* Vybudovali ste si rodinnú firmu. Jeden z vašich synov síce pracuje v oblasti cestovného ruchu, ale dvaja pracujú s vami. Rovnako aj manželka Iveta, ktorá sa venuje administratíve a účtovníctvu. Ako ste synov získali pre remeslo? Páčilo sa im, že nosíte ľuďom svetlo, alebo že služobne cestujete?

– Naši chalani od malička sledovali, čo robí otec, a myslím, že ich to baví. A možno si aj rozumieme, keď so mnou doteraz vydržali. Milan vyštudoval v Trnave a pracuje u nás desať rokov. Juraj v Hlohovci a vo firme je ôsmy rok. Manželka si na začiatku podnikania urobila rekvalifikačný kurz v ekonomickej činnosti.

* Ako to u vás vyzerá v praxi? Predpokladám, že prácu zadelujete ako šéf vy.

– Okrem synov ešte zamestnávam ďalších ľudí, máme osem zamestnancov. Podľa druhu práce rozdeľujem aj ich činnosti.

* Vy sám ste už viac menežérom, alebo sa venujete ešte aktívne elektrikárčine?

– Nerád sa pasujem do roly manažéra, ale je fakt, že situácia vás do toho dotlačí. Na samotný výkon remesla mi ostáva veľmi málo času. Oveľa viac venujem papierovačkám, školeniam – či už ide o vodičské, bezpečnostné, požiarne, je toho veľmi veľa.

* Keď porovnáte roky strávené v zamestnaní a v podnikaní, a tých je vo vašej pracovnej kariére už nadpolovičná väčšina, v čom vnímate najväčší rozdiel?

– Voľakedy som žil bez starostí a teraz ich mám 24 hodín. Či bude dosť práce, ako ju čo najlepšie vykonať. A, samozrejme, spomínané papiere. Ale vzdať sa nemienim. Do dôchodku to, verím, dotiahnem a potom vari synovia budú úspešne pokračovať.

Zhovárala sa a fotografovala Iveta Pospíšilová.

POLICAJTI

ZACHRAŇOVALI ŽIVOT

Policajti pohotovostnej motorizovanej jednotky PMJ istotne nezabudnú na službu, počas ktorej zachraňovali život 64-ročnej vodičky. Počas hliadkovej služby sa pohybovali poobede na autobusovej stanici v Trnave, keď pred nimi zastavilo auto Škoda Fabia. Všimli si, že z vozidla dlhšie nik nevystupoval a keďže auto mohlo tvoriť cestnú prekážku, policajti išli situáciu preveriť. Za volantom našli ženu, ktorá strácala vedomie. Vytiahli ju z auta a uložili ju na najbližšiu lavičku do stabilizovanej polohy. Jeden z policajtov sa so ženou pokúšal neustále komunikovať, aby nestratila vedomie, druhý ihneď kontaktoval linku 155. Kým policajti čakali na sanitku, pristavila sa pri nich okoloidúca žena. Bola to 27-ročná lekárka Karolína B. z Papradna. Policajtom uviedla, že podľa príznakov pani pravdepodobne utrpela cievnú mozgovú príhodu. Stav vodičky sa stále zhoršoval, preto sa rozhodli, že na výjazd sanitky nebudú dlhšie čakať. „Šesťdesiatštyriročnú ženu z Leopoldova previezli v ohrození života za pomoci majákov do trnavskej nemocnice. Do nemocnice s nimi cestovala aj spomínaná lekárka,“ uviedla mjr. Mária Linkešová z oddelenia komunikácie a prevencie Krajského riaditeľstva Policajného zboru SR v Trnave. Ochotnú ženu, ktorá im neváhala pri záchrane života pomôcť, odviezli späť na autobusovú stanicu v Trnave. V službe boli policajti ppráp. Marek Kupka a ppráp. Richard Bartoš.

(ra)

MINULÝ ROK

OBJASNILI VIAC AKO POLOVICU PRÍPADOV

Minulý rok z hľadiska kriminality obyvateľov mesta najviac rozrušil prípad vraždy, no v služobnom obvode Leopoldova zaevidovala polícia v uplynulom roku 141 trest-

ných činov, z toho 63 % prípadov objasnili. Najväčší podiel tvorili majetkové trestné činy, ktorých bolo 53 prípadov, z toho krádeže vlámaním tvorili viac ako polovicu. Medzi najzávažnejšie prípady polícia v tomto služobnom obvode zaevidovala mediali-zovaný prípad vraždy a samovraždy a sedem lúpežných prepadnutí. Okrem toho policajti riešili v trestnom konaní šesť dopravných nehôd a sedem vodičov jazdilo na aute pod vplyvom alkoholu, čím sa dopustili prečinu ohrozovania pod vplyvom návykovej látky. „V minulom roku sme zaevidovali tri lúpežné prepadnutia, z toho dve polícia objasnila. V porovnaní s rokom predošlým zaevidovali policajti v roku 2014 menej trestných činov, policajti však viac prípadov objasnili. Aj keď údaje zaznamenalo oddelenie Obvodné oddelenie PZ Leopoldov, pomerne veľká časť prípadov sa stala práve v meste Leopoldove,“ informovala Mária Linkešová z Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave.

(maju)

POSLANCI PRIDELILI GRANTY A ZVAŽUJÚ AJ INÚ PODPORU

Aj v tomto roku došlo v rozpočte mesta k miernemu zvýšeniu finančných prostriedkov, ktoré slúžia na podporu kultúrnych, spoločenských, športových a iných záujmových organizácií v meste. Po kontrole a vyhodnotení grantovej činnosti za minulý rok sa zaoberali členovia komisie kultúry, športu, mládeže, rodiny a seniorov, dotácií a komunitného plánovania novými žiadosťami a napokon predložili zastupiteľstvu návrh na financovanie činnosti desiatich organizácií. Medzi podporenými organizáciami tento rok chýba mestská organizácia Slovenského Červeného kríža, ktorá nepožiadala o pridelenie dotácie. Zastupiteľstvo mesta na svojom februárovom rokovaní schválilo rozdelenie 23.700 eur takto: Mestský telovýchovný klub Leopoldov 13.900 eur, Občianske združenie dôchod-

cov Šanec 2.650 eur, ZO Slovenský zväz TPCCCH Leopoldov 1.300 eur, Mestský stolnotenisev klub Leopoldov 1.500 eur, Rímskokatolícka cirkev – farnosť Leopoldov 1.000 eur, Leopoldovský tenisový klub LTC Leopoldov 800 eur, Nohejbalový klub Leopoldov 700 eur, Únia nevidiacich a slabozrakých 150 eur, Leopoldovský jazdecký klub Oklahoma 1.000 eur, Detské opatrovateľské centrum Slniečko 700 eur. Na rokovaní o výške dotácií poslanci skonštatovali, že aj tohtoročné mierne zvýšenie dotácií neumožňuje vytvárať dostatočné podmienky na rozvoj spoločenského a športového života v meste, čo vidno napríklad aj na havarijnej situácii budovy telovýchovnej jednoty. Vedenie mesta so zastupiteľstvom preto prijalo kroky, ktoré budú viesť k zlepšeniu technického zázemia na podporu športu v meste (viac o nich v ďalšom čísle časopisu). Malé záujmové činnosti primátorka podporila v takej výške, ako si organizácie požiadali. Ide o projekty Rehabilitačné cvičenia 200 eur, Oddiel rekreačnej telesnej výchovy a športu 200 eur, Neregistrovaní stolní tenisti 200 eur, NS Skarabeus 750 eur, Joga pre zdravie 150 eur.

(jh)

ŠKOLÁCI UPRATOVALI MESTO

Školáci už tradične podporujú myšlienku zachovania si príjemného životného prostredia symbolicky aj počas Dňa Zeme. Inak to nebolo ani tento rok, keď sa do mesta vybrali žiaci všetkých ročníkov s cieľom upra-

tať možno aj sami po sebe, možno aj po nás starších. Mladšie deti s pani učiteľkami si zobrali na starosť naše ulice, kde počas vychádzky zbierali odpad. Tí starší sa zasa pobrali na námestie, do športového areálu na Trolaskoch, iní zostali pracovať v okolí školy. V práci im pomohli metly, hrable a igelitové vrecia na fľaše či iný odpad. Kiežby raz či dva razy do roka si takúto brigádu zorganizovali okolo svojich domov, bytoviek či chatiek aj niektorí obyvatelia mesta alebo vlastníci chatiek na záhradkárskej osade Štrkovka v jej okolí. Vedenie mesta preto ďakujem žiakom a pracovníkom školy za pomoc pri úprave spoločného životného prostredia v meste.

(jh)

Z REDAKČNEJ POŠTY

Velkonočné tajomstvá smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista otvárajú nám cestu do večného života. Ich slávenie nech sa uschopní žiť v trvalom sporení s Kristom. Zo srdca prajem celému kolektívu časopisu Leopoldov v záslužnej a náročnej práci pre obyvateľov Leopoldova, ale i širokého okolia, ktorí čakajú na časopis, keď im ho posielam, veľa úspechov. S kresťanským pozdravom v duchu zostáva Vaša stála čitatelka Gitka Bayerová z Leopoldova.

Pozvánky

Pre priaznivcov turistiky: v piatok 8. 5. 2015 sa uskutoční tradičný turistický pochod Jalšové – Leopoldov. Odchod autobusu je o 8.15 h od budovy Mestského úradu Leopoldov.

Po minuloročnej premiére organizuje reštaurácia Nový pranier v spolupráci s mestom Leopoldov druhý ročník pivného festivalu, na ktorom si účastníci budú môcť pochutiť najmä na exkluzívnejších značkách zlatého moku. Festival sa uskutoční v dňoch 8. a 9. mája.

Osobitne všetky mamy, maminy, mamičky a staré mamy pozývame v nedeľu 10. mája do parku na Námestí sv. Ignáca, kde sa o 16. hodine začne kultúrny program pri príležitosti Dňa matiek, v rámci ktorého sa predstavia deti zo základnej umeleckej školy. (V prípade nepriaznivého počasia sa podujatie presunie o týždeň.)

Dňa 24. 5. 2015 sa uskutoční zájazd na derniéru divadelného predstavenia Aj kone sa striedajú SND v Bratislave. Predstavenie sa začína o 18.00 h. Odchod autobusu bude upresnený. Cena vstupenky je 14,00 €.

Informácie o podujatiach a prípadných zmenách mesto oznámi prostredníctvom mestského rozhlasu.

(ra)

PROGRAM BEH MESTOM LEOPOLDOV – 5.ročník

od 8:00 prezentácia – registrácia
9:30 Slávnostné otvorenie 5. ročníka behu

Beh detí predškolského veku

9:35	Chlapci a dievčatá nar. 2012 a mladší	100m
9:40	Chlapci a dievčatá nar. 2011	100m
9:45	Chlapci a dievčatá nar. 2010	100m
9:50	Behy žiakov školského veku	
	Žiaci a žiačky – nar. 2007- 2009	300m
	Žiaci a žiačky – nar. 2005- 2006	400m
	Žiaci a žiačky – nar. 2003- 2004	600m
	Žiaci a žiačky – nar. 2001- 2002	900m

10:35 Vyhodnotenie žiackych kategórií

Ceny: umiestnenie 1. – 3. miesto (žiaci a škôlkári): diplom, medaila, sladkosť

11:15 Beh mužov nad 39 r. a žien nad 30r - 5800m
ženy nad 30 r. (nar. 1985 a staršie),
muži 40–49 r. (nar. 1967-1976),
muži 50-59 r. (nar. 1957-1966),
muži 60 r. a starší (nar. 1956 a starší)

12:15 Hlavný beh – 5800m

muži do 39 rokov (nar. 1977 a mladší) a ženy do 30r. (nar. 1985 a mladšie)

13:10 Vyhodnotenie kategórií dospelých

Ceny: umiestnenie 1. – 3. miesto (muži, ženy): medaila, finančná odmena 30,20 a 10 eur v každej kategórii.

Absolútny víťaz behu získa celkovú odmenu 40eur.

Šachové okienko po troch rokoch a ako ďalej?

Šachová rubrika existuje v našom časopise už tri roky. Spýtali sme sa jej zakladateľa, šachového skladateľa, historika, publicistu i popularizátora kráľovskej hry v našom meste Gorazda Kollárika na skúsenosti s ňou:

Gorazd, po roku sa opäť stretávame pri šálke šípkového čaju, aby sme bilancovali uplynulý rok, čo nám nové priniesol. Pribudla nová rubrika s názvom Na ťahu je... Akým smerom je zameraná?

Má to byť malý prieskum alebo sonda medzi populárne osobnosti v oblasti vedy, kultúry i politiky, ktoré majú niečo spoločné s kráľovskou hrou, aby sme zistili, akú dôležitú úlohu táto hra zohrala v ich živote, resp. prečo sa ňou zaoberajú. Vyspovedal som známeho politika, ďalej primátora hlavného mesta, futbalistu, herca, ale aj dvoch predstaviteľov šachového hnutia na Slovensku. Pre každého z nich šachová hra znamená niečo iné. Pri posledných dvoch menovaných ide skôr o ich profesionálny záujem. Nie každý človek má záujem o poskytnutie interview pre lokálny časopis a zase veľmi krátka informácia nie je spôsobilá na uverejnenie, ale zistil som v rádiu prostredníctvom redaktorky RTVS Petry Bernasovskej a jej sobotňajších ranných dialógov, že napríklad známy športový a televízny komentátor Marcel Merčiak ovláda aspoň základné pravidlá šachu, ale už menej šachovú teóriu. Bol veľmi prekvapený, keď dostal od nejakého študenta mat druhým ťahom hneď v otvorení: 1.f3 e5 2.g4 Dh4 #. Vznikol tzv. mat bláznov, čo je najrýchlejší, ktorý možno dať. Výtvarník a karikaturista Ivan Popovič pri svojom putovaní po Indii natrafil na skupinu mladých ľudí, ktorí ho vyzvali na partiu, a dostal od nich tzv. šusterský mat: 1.e4 e5 2.Sc4 Sc5 3.Df3 Jc6 4.D:f7 #. Potom sa mu priznali, že sú práve vo výcvikovom tábore pre mladé ša-

chové nádeje tejto pre nás exotickej krajiny. Z redaktoriek Slovenského rozhlasu sa mi Ivana Ilgová zdôverila, že ona šach „nemusi“ a Barbara Štubňová hrala kráľovskú hru ako stredoškôľáčka so svojimi spolužiakmi. Pri náhodnom „surfovaní“ po internete som uvidel fotografiu známej političky a docentky práva Lucie Žitňanskej, ako stojí vedľa muža - medzinárodného šachového majstra Júliusa Kozmu - ktorý bol jej otcom, o čom málokto vie. Tiež som našiel fotografiu, ako hrajú niekde na námestí šach dvaja exministri: Ján Figel a Milan Ftáčnik. Aj svetoznáma spisovateľka a autorka detektívok Agatha Christie v jednom príbehu Hercula Poirota využila šachový variant v „Španielskej hre“ ako motív vraždy. Tak by som mohol pokračovať aj ďalej. Pre mňa nie je veľmi dôležité na akej úrovni hrajú šach, ale predovšetkým ich záujem o túto logickú hru.

Ďalšie pokračovanie zaznamenala rubrika Šachová partia pre zábavu i poučenie. Akú zábavu i poučenie priniesla pre šachistov?

Pokračovali sme ďalej v uverejňovaní komentovaných partii z 19. storočia, ale pripomenuli sme si aj úmrtie a nedožitie 90. narodeniny bývalého nestora slovenských šachistov Jána Šefca, ktorý odišiel v máji do "šachového neba"; ďalej päťdesiatku veľmajstra Igora Štohla, ktorému som časopis poslal, čo ho príjemne prekvapilo, lebo to nečakal. Okrem prehratia si priebehu partie mohol čitateľ zistiť, kde biely alebo čierny urobil chybu, resp. kde mohol zahrať lepšie. Dozvedel sa tiež stručnú informáciu o dvoch protagonistoch zverejnenej partie. Rubrika prinútila šachistu oprášiť šachovú súpravu od prachu, postaviť si základnú pozíciu na šachovnici a pozorne s poznámkami prehrať si pomaly celý priebeh partie. To je naším zámerom. Dnes nájdeme v dennej tlači maximálne stručnú informáciu o úmrtí nejakého šachistu, ale na uverejnenie spomienkovej partie už nie je miesto na rozdiel od nášho spoločenského magazínu. V tom je naša výhoda.

So Šachovým okienkom ste začínali pred tromi rokmi. Čo nové sa v okienku objavilo?

Obrazne povedané rám zostal stále drevený, ale vymenili sa len záclony. Uverejnili sme opäť šesť skladieb, z ktorých dve boli originálmi určenými pre našu šachovú rubriku. Celkove prišlo sto riešení, z ktorých šiesti boli finančne odmenení. Z Leopoldova zostali len dvaja verní riešitelia (Tačovský a Miklaš) a z Bratislavy bývalý Leopoldovčan Ján Marko, ktorý ako správny lokálpatriot si časopis kupuje a ukazuje ho šachistom v hlavnom meste Slovenska. Objavili sa dvaja noví zahraniční riešitelia: Jacek Matlak z Poľska a Gábor Tar z Maďarska. V Okienku sme si pripomenuli jedno životné jubileum a dvojvo nedožitých narodenín. Na tomto mieste treba tiež pripomenúť, že uplynulo 30 rokov od založenia časopisu Pat a mat zameraného na kompozičný šach, ktorého názov však nemá nič spoločné so známym televíznym seriálom, a dokonca ho s názvom aj predbehol. Uplynulo tiež 30 rokov od vydania publikácie Kompozičný šach na Slovensku od Bedricha Formánka, ktorá ojedinelým spôsobom zachytila vývin šachovej kompozície až do r. 1981. Aj v tomto roku budeme naďalej uverejňovať šachové skladby, aby nám na Slovensku šachové rubriky celkom nevyzmreli, a tak sme zachovali ich tradíciu.

Šachista sa potrebuje aj neustále vzdelávať. Aká šachová publikácia a udalosti vás minulý rok zaujali?

Dostala sa mi do rúk kniha o Sicílskej obrane od slovenského šachového veľmajstra Ľubo-

22

míra Ftáčnika. Počtom strán je dosť rozsiahla, má ich takmer štyristo, ale aj tak nie je do nej zahrnuté celé toto medzi šachistami populárne otvorenie. Je dôkazom toho, aká je už dnes šachová teória veľmi rozsiahla. Jeden ľudský mozog je na ňu malý. Jedine pamäte počítačov sa dajú "nakrmiť" rôznymi nespočítateľnými variantmi. Nakoniec „kráľovská hra" dospeje do takého štádia, že šachové počítače budú bez problémov porážať aj najlepších šachistov našej planéty. Nedá mi tiež spomenúť, že v minulom roku si šachisti celého sveta pripomenuli 90.výročie založenia Medzinárodnej šachovej federácie FIDE v Paríži r. 1924 a konala sa tiež už v poradí 41. Šachová olympiáda v Nórsku. V nedeľu 12. októbra prechádzal hodinu popoludní cez leopoldovskú železničnú stanicu Šachový vlak, ktorý dokonca na nej aj stál asi desať minút z prevádzkových dôvodov. Výpravca Pavol Nemec, ktorý kedysi hral šach za Lokomotívu Leopoldov, má na túto neobyčajnú vlakovú súpravu desiatich vozňov šťastie, lebo už dvakrát (aj v r. 2012) mal vtedy službu. Predseda Pražskej šachovej spoločnosti Pavel Matocha si vyžiadala odo mňa predposledné minuloročné číslo časopisu obyvateľov Leopoldova s článkom o tomto nezvyčajnom vlaku, lebo si ho chce založiť do archívu, čo je pre nás dobrou poctou, ale súčasne aj reklamou. Bratislavská šachová agentúra vytvorila na základe mojich otázok videozáznam s veľmajstrom Igorom Štohlom, ktorý si je možné pozrieť na ich webovej stránke. Prepis s jeho odpoveďami uverejníme v niektorom tohtoročnom čísle. V súboji o majstra sveta medzi Carlsenom a Anandom boli takmer všetky partie zaujímavé.

Aké je vaše pranie ako šachistu v tomto roku?

Hlavnou našou úlohou je propagovať šach medzi mládežou, ale nesmieme zabudnúť ani na seniorov, lebo okrem fyzickej aktivity je dôležitá aj duševná. Želám si, aby sa v parku na Námestí sv. Ignáca v Leopoldove objavili kamenné stolíky, na ktorých budú obyvatelia nášho malého mesta, ale aj náhodní okoloidúci, hrať šach alebo prehrávať si šachové partie či riešiť šachové problémy z nášho časopisu nielen v lete, ale po celý rok. Bol by to pre mňa úchvatný pohľad, ešte silnejší ako na ľadového medveda v Antarktíde...

Prajem vám, aby sa váš sen čo najskôr splnil, ale skôr asi stretnete toho ľadového medveda v Arktíde.

Za rozhovor ďakuje Juraj Hladký.

Na ľahu je redaktor správ z RTVS

Peter Kollárik v Slovenskom rozhlasu pracuje už viacej ako dvadsať rokov (od 1. apríla 1993); najskôr ako hlásateľ, teraz ako redaktor správ. Úlohou tzv. správara je nielen zrozumiteľne ich prečítať každú hodinu, resp. polhodinu, ale aj si ich pripraviť podľa aktuálneho vývoja v domácej a zahraničnej politike. Už dávno je preč obdobie, keď redaktor mal počas hodinovej pauzy čas aj na štrikovanie. Teraz si stačí medzi hláseniami vypiť akurát tak pohár vody. V krátkom interview sa chce podeliť s našimi čitateľmi o svojom vzťahu ku kráľovskej hre.

Kto vás naučil hrať šach a koľko ste mali vtedy rokov?

Šach ma učil hrať najskôr ešte ako 5-6-ročného predškôlaka môj pradedo, neskôr dedko a otec. Na druhom stupni základnej školy som asi dva roky navštevoval šachový krúžok, a tak som sa pár krát dostal aj na „tréningy" trnavského šachového klubu. Pravdepodobne vtedy som pochopil, že na tento šport asi nemám potrebné vlohy.

Ako často ste sa venovali tejto kráľovskej hre?

Šachu som sa venoval nárazovo. Krátke obdobia, keď som vášnivo hral denne niekoľko partí, striedali dlhšie, niekedy až niekoľkoročné pauzy, keď som si k šachovnici nesaadol.

Hráte šach len podľa vlastného rozumu alebo ste aj študovali šachovú teóriu?

Šach hrám len podľa toho, čo moja predstavivosť dovolí. V dedovej knižnici som našiel knižku Aljechinov šachový odkaz, ale nedokázal som sa prinútiť študovať ju.

Riešili ste niekedy šachové problémy z novín a časopisov?

Šachové problémy z novín a časopisov som riešil v rokoch 1990 – 92, keď som bol zamestnaný v nemenovanej veľkej fabrike. Odkedy však pracujem v rozhlas, nemám na to čas.

Čo vás na tejto logickej hre najviac priťahovalo?

Kedysi ma na šachu najviac priťahovala možnosť zvíťaziť schopnosťou premyslieť zopár ťahov vopred a vzájomne ich kombinovať. Dnes považujem šach za príjemný relax.

Naučili ste aj svoje deti alebo rodinných príslušníkov hrať šach?

Ako-tak som naučil hrať šach moju dcéru, ale vášeň pre šach som v nej nevzbudil.

Považujete za dôležité presadzovať šach do škôl ako nepovinný predmet?

Šach ako nepovinný predmet v školách je krásna myšlienka; v podmienkach tupej komerčnej spoločnosti však utopická. Bolo by dobré, keby v každej základnej škole bol učiteľ ovládajúci šach, ktorý by mohol a chcel viesť šachový krúžok. Ja som na takého šťastie mal, ale dnes je to nemožné. Viete si predstaviť učiteľa, ktorý ledva uživí rodinu a dve popoludnia v týždni strávi s deťmi nad šachovnicami za nula centov? To by chcelo dobrovoľníka, možno dôchodcu.

Poznáte niekoho z pracovníkov Slovenského rozhlasu alebo televízie ako vášnivého šachistu či vášnivej šachistky?

Nepoznám. Ako bežný zamestnanec RTVS nemám v práci čas sa baviť takmer o ničom. Škoda.

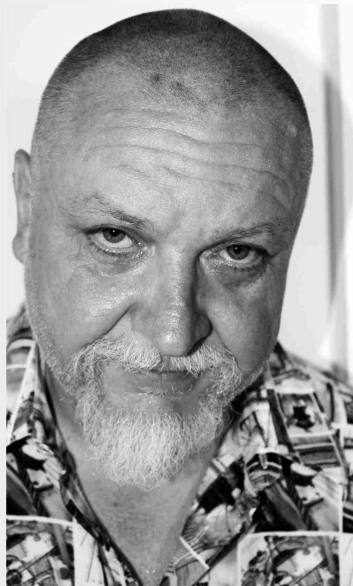
Myslíte si, že by bolo vhodné aj v RTVS zaviesť pravidelnú reláciu na popularizovanie šachu medzi obyvateľstvom?

Viem si predstaviť, že by RTVS prijala projekt relácie, ktorá by popularizovala šach. Všetko ale záleží na financiách a aj iných veciach, o ktorých by som nerád hovoril.

Predpokladáte, že ako dôchodca sa začnete šachu venovať aj intenzívnejšie a takýmto spôsobom bojovať proti Alzheimerovej chorobe?

Ak sa pri tomto životnom tempe dožijem dôchodku, budem robiť všetko, na čo som nemal čas, aj hrať šach trebárs aj proti Alzheimerovi.

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik.

Šachová partia pre zábavu i poučenie:

Biely: Ratimir Cholmov

Čierny: Maximilián Ujtelky

Soči 1964, Memoriál Čigorina

1.e4 g6 2.d4 Sg7 3.Jc3 a6 (Variant v Pircovej obrane sa volá aj Ujtelkyho otvorením.) **4.Jf3 d6 5.Sc4 e6 6.Se3 Je7 7.Dd2 h6 8.a4 b6 9.0-0 Sb7 10.Vad1 Jd7 11.Vfe1 Jf6 12.e5 dxe5 13.Jxe5** (13.dxe5 Dxd2 14.Jxd2 Jd7 15.f4 g5 16.Sd3 gx4 17.Sxf4 Jg6 18.Sxg6 fxg6 19.Jc4 Vd8 20.Sg3 0-0 21.b4 Vf7 22.Sh4 g5 23.Sf2 Vf4 24.Vd4 Vd8 25.Ve2 V8f7 26.h3 h5 27.Je4 c5 28.bxc5 bxc5 29.Jf6 Jxf6 30.Vxf4 gx4 31.exf6 Vxf6 32.Sxc5 Vg6 =) **13. - Jed5 14.Jxd5 Jxd5 15.Sf4 g5** (15. - Jxf4 16.Dxf4 0-0 17.Jxf7 Vxf7 18.Sxe6 Df6 19.De3 Sc6 20.b3 Ve8 21.Sxf7+ Dxf7 22.Dd3 Vf8 23.Dg3 Sd7 24.Ve2 c6 25.c4 Ve8 26.Vxe8 Dxe8 27.De3 Dd8 28.d5 cxd5 29.Vxd5 Df6 30.h3 Sf5 31.g4 +-) **16.Sg3 0-0 17.f3 Ve8 18.c3 De7 19.Sd3 c5 20.dxc5 Dxc5+ 21.Kh1 Vad8 22.Sb1 f6 23.Jd3 Dc6 24.Dc2 f5 25.c4** (25.Se5 Jf4 26.Sxf4 gx4 27.Jxf4 Vd6 28.Sa2 Vxd1 29.Dxd1 Sc8 30.Db3 Kf7 31.Dc2 Kf6 32.a5 bxa5 33.Jh5+ Kg6 34.Jxg7 Kxg7 35.f4 Vd8 36.Df2 Kh7 37.c4 Da4 38.b3 Db4 39.h3 a4 40.bxa4 Vd2 41.Ve2 Vxe2 42.Dxe2 Dxa4 =) **25. - Jf6 26.b4 h5 27.b5 axb5 28.axb5 Dc8 29.c5 bxc5 30.Jxc5 Vxd1 31.Vxd1 h4 32.Se5 Sd5 33.h3 Jh5 34.Sxg7 Kxg7 35.Vc1 Db8 36.Db2+ Kh6 37.Kg1 Vc8 38.b6?** (Pravdepodobne rozhodujúca chyba v partii. Biely mohol remízu udržať po: 38.Dd4! Dxb5 39.Sxf5 exf5 40.Dxd5 Db2 41.Dd6+ Df6 42.Dxf6 Jxf6 43.Jd3 Vxc1 44.Jxc1 =) **38. - Df4 39.Dc3 Kg6 40.Vc2** (Nepomôže ani: 40.Sd3 Dg3 41.Sa6 Jf4 42.Vc2 Vc6 43.Dh8 Jxh3+ 44.Kf1 Sxf3 45.De8+ Kg7 46.De7+ Kh6 47.Df8+ Kh5 48.De8+ Kg4 49.Da8 Jf4+ 50.gxf3+ Dxf3+ -+) **40. - Dg3 41.De3 Jf4 42.Kh1 Vd8 43.Vd2 g4 44.Jd3 Jxd3 45.hxg4 Jf4 46.De5 Vf8 47.gxf5+ exf5 48.b7 h3 49.Sxf5+ Vxf5 50.De8+ Kg7 51.De7+ Vf7 52.De5+ Kh7 53.Db2 Vxb7 54.Dc2+ Kh6 55.Vxd5 Dxc2+ a biely sa vzdal.**

Maximilián Ujtelky (20. 4. 1915 – 12. 12. 1979) sa narodil v Spišskej Novej Vsi. JUDr. Ujtelky študoval právo a výtvarnú estetiku pred 2. svetovou vojnou v Prahe. Ako prvú zmienku o jeho šachovej hre nájdeme v šachovej rubrike Českého slova, ktorú pripravoval Karel Zmatlík, kde je uverejnená jeho partia so známym českým majstrom Dobiášom, ktorá sa hrala na Dobruského memoriáli r. 1938. O dva roky neskôr sa zúčastnil na turnaji o majstra Bratislavy. Pracoval na daňovej správe a v bankách. Bol v priamej línii potomkom uhorského hudobného skladateľa Franza Liszta. Bol medzinárodným majstrom od roku 1961; ako mnohonásobný účastník majstrovstiev ČSR získal tri medaily: striebornú (v Ostrave r. 1960 po prehre doplnkového zápasu o titul s Jiřím Fichtlom) a dve bronzové (v r. 1948 a 1959, obe v Bratislave). V roku 1965 bol druhý na turnaji v Reggio Emilia v Taliansku. Trikrát reprezentoval na olympiádach (v r. 1954, 1960, 1966) a dvakrát na Majstrovstvách Európy družstiev, na ktorých v roku 1957 získal s tímom bronzovú medailu. Úlohu kapitána reprezentácie si zopakoval aj na olympiáde v Siegene 1970, ale na chodníku ho zrazilo auto, utrpel vážny úraz a museli ho odviezť do nemocnice. Odvtedy sa začali jeho zdravotné problémy a nasledoval skorý odchod do „šachového neba“. Od päťdesiatych rokov minulého storočia bol predsedom Slovenského a desať rokov aj Československého šachového zväzu. Originálne prispel do teórie šachových otvorení; tzv. „ježko“ inšpiroval pri hre šachových veľmajstrov Horta aj Spasského. Vynikal v bleskovej hre. Jeho súper v uverejnenej partii R. Cholmov sa o ňom vyjadril, že ho zaujal tým, lebo hral celkom neznáme a dobrodružné otvorenia, ktoré boli veľmi zvláštne a originálne. Pred smrťou svoju bohatú šachovú knižnicu odkázal šachovému klubu Slovana Bratislava. Aj pri svojich veľkých šachových úspechoch a mimoriadnych znalostiach najmä jazykov a histórie kultúry zostal v spomienkach všetkých, ktorí ho poznali, ako veľmi skromný, tichý a korektný človek. Slovenskí šachisti si 20. apríla pripomenuli jeho nedožitú sté narodeniny.

(GK)

Šachové okienko

Šachových skladateľov nájdeme medzi rôznymi vrstvami obyvateľstva. Niektorí z nich sú aj matematikmi. Takým je aj **Oliver Ralík** (* 19. 5. 1945) z Nitry, ktorý bol dlhoročným pedagógom na Pedagogickej fakulte v Nitre a neskôr na Fakulte prírodných vied UKF v tom istom krajskom meste. Zložil niekoľko desiatok šachových skladieb; medzi nimi aj viacero trojťažiek. Prvotinu mal uverejnenú ešte r. 1962 v denníku Smeňa. V turnajoch získal min. osem vyznamenaní. Známy je tiež aj ako vášnivý riešiteľ šachových problémov, lebo nevynechá žiadnu príležitosť zúčastniť sa na každej významnej riešiteľskej súťaži. Pravdepodobne matematika a šach nemajú veľmi ďaleko od seba. V peknej trojťahovej skladbe na diagrame sa zameria na „českú úlohovú školu“ s tromi „modelovými matmi“: Jeden sa objaví v hrozbe a ďalšie dva po obranách: 1. - Kc5 a 1. - Jc5. V kompozičnej terminológii je „modelový mat“ definovaný ako mat, v ktorom je každé pole okolo kráľa kryté len raz a na ktorom sa aktívne zúčastňujú všetky kamene matujúcej strany s možnou výnimkou kráľa a pešiakov. V šachovej rubrike denníka Pravda získala skladba I. cenu za obdobie r. 1969 – 1970. Biely ťahá a dá mat najneskôr 3. ťahom. K významnému životnému jubileu želáme Oliverovi do ďalších rokov života pevné zdravie, rodinnú pohodu, veľa potešenia pri skladaní nových skladieb a úspechov v riešiteľských súťažiach!

Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 2. júna 2015. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Ako výherca za správne vyriešenie skladby č. 19 bol vyžrebovaný Milan Svrček z Vrútok. Blahoželáme!

Riešenie skladby č. 19 (Sovík): 1.Vab4! hrozí 2.Vd4+ K:c5 3.Vdc4+ Kd5 4.Sc6 mat, 1...Vc1 2.J:f4+ K:e5 3.Jg6+ Kd5 4.D:d2 mat, 1...Sf2 2.J:e7+ K:e5 3.Jg6+ Kd5 4.Dd8 mat. Esteticky pôsobivé návraty bielych figúr v spojení s "čistením" línií c4-c6, g5-d2, g5-d8 pomocou brania pešiaka (raz bieleho, dvakrát čierneho).

Naši riešitelia nám o uverejnenej štvorťažke napísali:

Témou skladby je odstránenie prekážajúcej masy s návratom bielej veže a jazdca, ale aj čierneho kráľa (Karol Mlynka z Bratislavy).

V hrozbe biely prinúti čierneho kráľa vyčistiť líniu c4-c6, takže veža kryje matujúceho strelca, zatiaľ čo v dvoch variantoch biely jazdec prečistí líniu pre bielu dámu, aby po jeho návrate táto mohla matovať po stĺpci d. Elegantná konštrukcia pre zaujímavú strategickú tematiku (Juraj Lorinc z Bratislavy).

Aj ja sa, hoci neskôršie, ale predsa pripájam k blahoželaniam Štefanovi Sovíkovi a tiež mu želim železné zdravie a mladého i tvorivého ducha (Milan Svrček z Vrútok).

Trikrát návrat bielej figúry v 2. a 3. ťahu na východzie pole - v hrozbe Vd4-Vc4, vo variantoch Jf4-Jg6 a Je7-Jg6 - pre vytvorenie voľnej línie na vykonanie matu Sc6 v hrozbe a Dd2,Dd8 vo variantoch (Jozef Kobolka zo Žiliny)

Variantovému čisteniu uhlopriečok od čiernych pešiakov predchádza čistenie stĺpca od bieleho pešiaka v hrozbe. Štefanova „čistá“ štvorťažka, žiadne vedľajšie varianty. Výborné! (Ján Jurčo z Važca).

Skladba č. 20

Oliver Ralík

Pravda 22. 12. 1970

Mat 3. ťahom (7 - 10)

(GK)

Spoločenská kronika

Marec – apríl

2015

Narodili sa

Marína Eva Levčíková
Arjen Josef Hakala
Hana Kuchtová
Veronika Bachňáková
Krištof Petrus

Naši jubilanti

Miroslav Cepka
Ján Herco
Mária Marková
Jozefína Masarovičová
Zuzana Mikušová
Pavel Pisklák
Ladislav Ružička
Dušan Škvarenina
Jarmila Švestková
Vladimír Záhorský
Jana Farkašová
Emília Kadlečíková
Ladislav Kováč
Kamila Kozová

Oľga Kučíková
Jozef Magula
Jozef Masaryk
Jozef Mikuš
Lubomíra Ondrejčíková
Ladislav Paulovič
Anna Paulovičová
Štefan Šemelák
Helena Vančová
Kristína Hudecová
Eva Knihárová
Milan Košťál
Anton Kusý
Irena Osvaldová
Mária Habiňáková
Rudolf Holík
Mária Konečná
Mária Lavorová
Jaroslav Púš
Terézia Zelenická
Mária Burdová
Magda Gavorníková
Margita Hýbelová
Ladislav Koprna

Emil Sloboda
Ľudmila Brodeková
Helena Sýkorová
Jozefína Zollerová
Kristína Lubová
Mária Žovinová
Elena Barteková
Elena Macášková
Albín Zoller

Opustili nás

Július Kis
František Svečula
Viktória Mičková
Cyril Koleník
Michal Poničan
Ludevít Blažo
Viliam Zelenický
Ondrej Nemčok

Pripravila

Mgr. Viera Lietavová.

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 29. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Moravčíková, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Cena výtlačku: 0,33 EUR. (10 Sk) Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: máj 2015

Mesto Leopoldov vás pozýva na 5. ročník podujatia **BEH MESTOM LEOPOLDOV**

Usporiadateľ: Mesto Leopoldov (Tel.033/7342207)

Realizátor: Komisia kultúry a športu pri MZ v Leopoldove

Dátum: 6. jún 2015 (sobota) od 9:30 hod

Prezentácia: Vstupná brána do športového areálu MTK Leopoldov

Šatne:

Priestory stolnotenisovej haly
na štadióne (MTK)

Popis trate:

Asfaltový povrch (mestom),
žiacke kategórie - futbalový
štadión - tráva

Štartujú:

Pretekári, ktorí sa najneskôr
15 minút pred štartom každej
kategórie prihlásia na
prezentácii.

Štartovné:

deti - zadarmo, dospelí -
dobrovoľné. Každé dieťa
dostane občerstvenie a
sladkosť. Každý dospelý
pretekár dostane občerstvenie
a guláš, príp. párky.

Upozornenie:

Každý pretekár štartuje na
vlastné nebezpečenstvo.
Usporiadateľ nezodpovedá za
škody počas pretekov. Deti sa
môžu zúčastniť iba
v sprievode rodiča alebo
dospelej osoby

